

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ เรื่อง "การสร้างสรรค์การเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชนสู่ความมั่นคงทางสังคมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ให้เป็นพื้นฐานความมั่นคงในชีวิตของชุมชนและยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
3. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากรได้แก่ ประชากรในเขตแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงความต้องการของชุมชนที่ต้องการการพัฒนาหรือการเรียนรู้ตามที่ชุมชนเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุมชน ซึ่งแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ตามประเด็นการวิจัยย่อย ดังนี้

1.1 ชุมชนเอื้ออาทร ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการพัฒนาด้านกาเชื่อมโยงสังคมและวัฒนธรรม เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผ่านการเรียนภาษาอังกฤษในชุมชน

1.2 ชุมชนเอื้ออาทร ตำบลป่าตัน ได้รับการพัฒนาด้านการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของชุมชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระเบียบชุมชน

1.3 เยาวชนในแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการพัฒนาด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสาร อย่างชาญฉลาดของเยาวชน

1.4 นักเรียนในโรงเรียนเทศบาลในเขตแขวงนครพิงค์ได้เรียนรู้การบูรณาการวิถีชีวิต อัตลักษณ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาตนเองเข้าสู่ความมั่นคงของของเยาวชนในระบบโรงเรียน

1.5 เยาวชนนอกระบบในเขตแขวงนครพิงค์ได้เรียนรู้การบูรณาการวิถีชีวิต อัตลักษณ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาตนเองเข้าสู่ความมั่นคงของของเยาวชนนอกระบบโรงเรียน

2. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1 ข้อมูลเบื้องต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลซึ่งรวบรวมจากการสำรวจพื้นที่ที่นักวิจัยลงเก็บข้อมูล และการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปในชุมชน รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมของประชากรในชุมชน

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากตำรา หนังสือ อินเทอร์เน็ต เอกสารรายงานการวิจัยต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น และกระบวนการวิจัย

3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ชุด เพื่อตอบคำถามการวิจัย คือ

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบคำถามวิจัย “การสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชนสู่ความมั่นคงในชีวิตจะมีรูปแบบอย่างไร” ได้แก่

3.1.1 บทเรียนภาษาอังกฤษเรื่องการเชื่อมโยงสังคมและวัฒนธรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับเยาวชนในชุมชน

3.1.2 หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำนวน 5 หน่วย คือ 1) Me and My community 2) Festivals and Cultural Activities 3) Local Food 4) Music and Cultural Performances 5) Belief and Cultural Materials สำหรับเยาวชนนอกระบบ

3.1.3 หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำนวน 5 หน่วย คือ 1) Me and My community 2) Festivals and Cultural Activities 3) Local Food 4) Music and Cultural Performances 5) Belief and Cultural Materials สำหรับเยาวชนในระบบ

3.1.4 แบบประเมินทัศนคติ/ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อการบริโภคสื่อ

3.1.5 แบบสอบถามปัจจัยทางสังคมที่มีส่วนช่วยในการรักษาวัฒนธรรมของชุมชน

3.1.6 แบบประเมินความมั่นคงของมนุษย์และสังคมส่วนบุคคล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบคำถามวิจัย “ชุมชนที่ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการที่นักวิจัยกำหนดขึ้นจะมีความมั่นคงในชีวิตหรือไม่” ได้แก่

3.2.1 แบบประเมินความมั่นคงในชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้กรอบตัวชี้วัดความมั่นคงในชีวิต 8 ด้าน ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อไปประเมินความมั่นคงในชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งตัวชี้วัดความมั่นคงในชีวิต 8 ด้านดังกล่าว ได้แก่ ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ ตัวชี้วัดด้านการศึกษา ตัวชี้วัดด้านชีวิตการงาน ตัวชี้วัดด้านรายได้ ตัวชี้วัดด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ตัวชี้วัดด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ตัวชี้วัดด้านการคมนาคมและการสื่อสาร และตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วม เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบประเมินแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงแบบประเมินเรื่องการใช้ภาษา จากนั้นจึงนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำมาปรับปรุงให้แบบประเมินที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปประเมินกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

3.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชนสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

- 1) การเรียนรู้ด้านภาษาช่วยให้ท่านมีความมั่นใจตนเองเพิ่มขึ้น
- 2) ภาษาอังกฤษจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการสื่อสารในปัจจุบัน
- 3) การเรียนรู้ภาษาอื่นทำให้ท่านมั่นใจในการสื่อสารกับผู้อื่นเพิ่มขึ้น
- 4) การมีคุณธรรม จริยธรรม จะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 5) การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ช่วยให้ชุมชนมีความสุข และเอื้อเฟื้อต่อกัน
- 6) กระบวนการเรียนรู้สามารถนำมาจัดการความรู้ของตนเองได้อย่างเป็นระบบ
- 7) ท่านสามารถนำกระบวนการเรียนไปใช้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้
- 8) ท่านมีความรู้ความเข้าใจและภูมิใจในชุมชนของตนเองมากขึ้น
- 9) ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพิ่มขึ้น
- 10) ความรู้จะช่วยให้ท่านมีส่วนในการพัฒนาชุมชนของตนเองได้

โดยลักษณะคำถามเป็นแบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดน้ำหนักคำตอบการให้คะแนนตามวิธี Arbitrary Weighting ของ Likert (วัชรภรณ์ สุริยาภวัฒน์, 2546) กำหนดน้ำหนักคำตอบเป็นค่าของคะแนนเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด = 1, น้อย = 2, ปานกลาง = 3, มาก = 4, และมากที่สุด = 5 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปเสนอ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะแล้วจึงนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนนำไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

4.1 ก่อนเก็บข้อมูล ดำเนินการดังนี้

- 4.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.1.2 สำรวจพื้นที่ที่จะนำนักวิจัยในชุดโครงการลงเก็บข้อมูลและสังเกตสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมการวิจัย
- 4.1.3 ประสานหัวหน้าชุมชนเพื่อชี้แจงการลงพื้นที่วิจัยของนักวิจัยทุกโครงการย่อย
- 4.1.4 นำนักวิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีหัวหน้าชุมชนเป็นนักวิจัยร่วมในพื้นที่
- 4.1.5 ดำเนินการวิจัยตามแผนที่กำหนด

ภาพที่ 3.1 การลงพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจกับหัวหน้าชุมชน

4.2 ระหว่างเก็บข้อมูล ดำเนินการดังนี้

- 4.2.1 ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นด้วยแบบประเมินความมั่นคงของมนุษย์และสังคมส่วนบุคคลเพื่อเป็นการศึกษาความคิดเห็นก่อนร่วมกระบวนการวิจัย
- 4.2.2 ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละโครงการวิจัยย่อยพร้อมประเมินความรู้ความเข้าใจด้านต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ภาพที่ 3.2 การดำเนินการจัดการเรียนรู้ของแต่ละโครงการย่อย

4.2.3 โครงการวิจัยย่อยรายงานความก้าวหน้าระยะที่ 1 เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2.4 รายงานความก้าวหน้าระยะที่ 2 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย

ภาพที่ 3.3 การรายงานความก้าวหน้าเพื่อเรียนรู้และแก้ปัญหการวิจัย

4.2.5 ดำเนินการประเมินความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้านความมั่นคงในชีวิต

4.2.6 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการวิจัยและสรุปผลการวิจัย เพื่อนำไปเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

4.3 หลังเก็บข้อมูล ดำเนินการดังนี้

4.3.1 ทำการวิเคราะห์ผลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็นจากแบบประเมินความมั่นคงของมนุษย์และสังคมส่วนบุคคล

4.3.2 ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ดังนี้

- 1) ประมวลรูปภาพกลุ่มต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
- 2) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในการใช้

เครื่องมือวิจัย

4.3.4 ดำเนินการเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ซึ่งเป็นทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) พร้อมกับการนำเสนอข้อมูลในการเขียนรายงานการวิจัยด้วยการพรรณนาประกอบตัวอย่าง

5.2 ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบประเมินความมั่นคงของมนุษย์และสังคมส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 นำผลจากการวิเคราะห์มาจัดหมวดหมู่ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

6. การเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์

การเผยแพร่ผลงานและการนำผลงานวิจัย เรื่อง "การสร้างสรรคการเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชนสู่ความมั่นคงทางสังคมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน" ดำเนินการ 3 ลักษณะ ดังนี้

6.1 ในการรายงานความก้าวหน้าระยะที่ 2 ได้นำนักศึกษาระดับปีที่ 4 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษซึ่งกำลังเรียนวิชาการวิจัยเบื้องต้นเข้าร่วมรับฟังด้วย

6.2 เผยแพร่ผลการวิจัยด้วยการพัฒนานักวิจัยใหม่ของสาขาวิชาโดยขยายประเด็นที่ได้จากการวิจัยให้นักวิจัยใหม่ในสาขาวิชาได้ทดลองฝึกเขียน โครงร่างการวิจัย โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ 10 คน

6.3 เผยแพร่ผลงานวิจัยกับคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย และทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย

6.4 บทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อการวิจัยนำไปเผยแพร่และทดลองใช้กับชุมชนอื่น ๆ